

Bones pràctiques en intervenció social en el sector salut a la ciutat de Barcelona

Nom de l'experiència: Aplicació del model d'Aprenentatge Servei en rehabilitació en salut mental.

Projecte a la Masia Can Soler. Treball de col·laboració amb escoles.

Persona de contacte/correu:

Joan Gubern Rubiés. Educador Social.

joan.gubern@els3turons.org

Marisa Rosa Díaz. Cap d'àrea Serveis Inserció Comunitària.

marisa.rosa@els3turons.org

Equip/Servei on treballa: Servei Rehabilitació Comunitària de Joves - Fundació Els Tres Turons

Objectiu/s principal/s:

- Reforçar els processos rehabilitadors mitjançant l'apoderament i la capacició.
- Afavorir la inserció comunitària.
- Realitzar una tasca educativa preventiva respecte als prejudicis i l'estigma sobre les malalties mentals.

Població destinatària:

Població en edat escolar de la ciutat de Barcelona, veïns i veïnes del barri.

Serveis que participen:

Servei Rehabilitació Comunitària de Joves i Servei de Rehabilitació Comunitària Horta-Guinardó de la [Fundació Els Tres Turons](#)

Descripció de l'experiència:

Aplicació del model d'Aprenentatge Servei a les activitats de jardineria dels Serveis de Rehabilitació Comunitària de la Fundació.

L'Aprenentatge Servei es defineix com una proposta educativa que combina els processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat en un sol projecte articulat, en el qual els participants es formen (adquirint competències,

continguts i/o valors) treballant sobre necessitats reals de l'entorn. (Font: <http://www.aprenentatgeservei.org/>)

Des del Servei de Rehabilitació Comunitària d'Horta-Guinardó i des del Servei de Rehabilitació Comunitària dirigit a atendre a població jove de la Fundació Els Tres Turons, es planteja l'aplicació d'aquest model a les activitats de jardineria d'ambdós serveis, activitats incloses en el Programa de capacitació psicosocial, potenciació d'hàbits i habilitació sociolaboral.

A més de per l'aplicació de la metodologia d'Aprenentatge Servei, l'activitat s'estructura mitjançant projectes tancats que reforcen la idea de procés, seleccionant-se tasques amb resultats visibles des del primer moment i que, a més de permetre treballar els objectius del programa, tinguin un valor afegit que afavoreixi la seva visualització. També, que possibilitin realitzar activitats amb altres col·lectius en les que les persones ateses juguin un paper d'experts.

Per implementar aquesta proposta, s'han engegat dos projectes relacionats amb la jardineria:

1. Introducció de l'especialitat de jardineria forestal a la masia de Can Soler amb l'objectiu de:

- Rehabilitar cultius tradicionals abandonats d'oliveres i envaïts pel bosc.
- Mantenir els camins i recuperar murs de pedra i antigues construccions.
- Recuperar per a la comunitat un espai natural d'alt valor mediambiental que es troba en un estat de degradació i abandonament.

La masia és la seu de [l'Escola d'Art Floral de Catalunya](#) i també dels [horts urbans municipals](#) del Districte d'Horta Guinardó. La Fundació té subscrits convenis de col·laboració amb les dues entitats. La zona forestal darrera la masia pertany al [Parc de Collserola](#), gestionat pel Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola i constitueix un exemple de bosc de ribera mediterrani sent un dels principals accessos al Parc des de Barcelona ciutat i un espai natural singular.

Masia Can Soler

2. Treball amb escoles. El treball a les escoles s'estructura en dos eixos:

- Accions a [l'Escola Font d'en Fargas](#):
 - Realització de projectes de jardineria: transformació i millora d'espais, enjardinaments, realització de l'activitat de jardineria del Servei de Rehabilitació Comunitària de Joves, dins l'escola durant 6 mesos a l'any.
 - Activitats relacionades amb la jardineria dirigides als nens i dinamitzades per part de les persones ateses com, per exemple, monogràfics sobre reproducció de plantes o pràctiques de poda.
- Visites escolars a la [Masia Can Soler](#): Jornades de Natura organitzades a la masia Can Soler en les que alumnes de diferents escoles de la ciutat de Barcelona venen a conèixer l'espai i fer activitats forestals diverses com ara poda, desbrossa, tala d'espècies invasores i horticultura. L'objectiu prioritari de les visites és la participació de les persones usuàries com a dinamitzadores de l'activitat.

Activitat dirigida pels usuaris a l'Escola Font d'en Fargas

Activitat amb els alumnes de l'Escola Magòria durant la seva visita a la Masia Can Soler

Resultats:

Des de l'aplicació d'aquest model hem constatat un augment significatiu de l'assistència a l'activitat de jardineria del Programa de Capacitació Psicosocial i Habilitació Sociolaboral del servei i una major vinculació a les tasques, facilitant-se així el treball dels objectius plantejats.

Els usuaris valoren positivament poder treballar en espais naturals, així com participar en el dia a dia de l'escola. Cal assenyalar que el fet que la comunitat escolar (alumnes i equip docent) coneguin i valorin la feina feta és un reforç molt important que ajuda a donar sentit a les tasques realitzades.

La valoració per part de les escoles, tant de l'Escola Font d'en Fargas com de la resta d'escoles que participen en les visites a Can Soler, ha estat molt positiva.

Presentació dels projectes de jardineria que s'estan portant a terme des del Servei de Joves en una de les aules de l'Escola Font d'en Fargas

Experiència

- **Conclusions i impacte :**

Des de l'equip professional hem pogut constatar com els resultats avalen l'eficiència i l'eficàcia d'aquest tipus d'intervenció. Des de la seva aplicació, s'ha produït un augment significatiu de l'assistència i vinculació als espais, que ha facilitat l'assoliment dels objectius plantejats als Plans de Treball Individuals de les persones ateses.

També hem pogut constatar com els processos d'aprenentatge i de servei es reforcen mútuament. Això fa que les activitats realitzades adquireixin per als participants una dimensió diferent i passin a ser "reals" i significatives.

Pel que fa a la intervenció amb població escolar, la tasca educativa realitzada és de tipus preventiu, ja que es pretén evitar la construcció d'estereotips i prejudicis al voltant de la malaltia mental.

Cal dir que les persones ateses se senten còmodes interactuant amb nens, donat que la seva mirada és innocent, està lliure de prejudicis. A més, ens presentem a través de les tasques de millora que realitzem a l'escola i de les activitats que organitzem en les que els usuaris juguen un paper d'experts i ensenyen als nens allò que saben fer. D'altra banda, comptem amb el suport de la Direcció i de l'equip docent de l'escola que treballen amb els nens valors com són el respecte a la diferència.

Valorem que aquestes accions ajuden a definir un model d'intervenció aplicable a altres serveis o entitats.

- **Si ha estat publicada, indica la referència:**

FUNDACIÓ ELS TRES TURONS. Recuperació d'espais comunitaris. *Llibre d'experiències Fòrum Salut Mental. XX aniversari.* Fòrum Salut Mental. Barcelona, 2014

- **Si s'ha presentat en algun Congrés o Jornada, indica la referència:**

TERRADES, LI. Projecte de col·laboració Fundació Els Tres Turons amb l'escola Font d'en Fargas. En: *II edició Pills4learning. Jornades sobre educació.* Associació Fem Talent. IES Ferran Tallada. Barcelona, 2014.

<http://www.pills4learning.cat/>

ROSA DÍAZ, M. Experiències de col·laboració amb agents del territori. En: *Jornada FCCSM Per una atenció integral: Treball Social, salut i salut mental.* Fundació Congrés Català Salut Mental. Barcelona, 2011.

ROSA DÍAZ, M. Servicio de Rehabilitación Psicosocial de Jóvenes Fundació Els Tres Turons. En: *IV Congreso FEARP Recuperar proyectos, construyendo ciudadanía.* Federación Española Asociaciones Rehabilitación Psicosocial. Zaragoza, 2012.

ROSA DÍAZ, M. L'acompanyament com a eina terapèutica en el treball en recuperació. En: *VII Jornada Rehabilitació en Salut Mental La importància del paradigma de la recuperació en adolescents i joves*. Hospital Sagrat Cor. Martorell, 2013.

ROSA DÍAZ, M. Accessibilitat dels joves a la Rehabilitació Psicosocial. En: *Jornada Europa 2020. Fòrum Salut Mental*. Barcelona, 2014.

ROSA DÍAZ, M. El treball de rehabilitació amb joves. En: *V Congrés Català de Salut Mental de la Infància i l'Adolescència. Experiències en Salut Mental: Assistència, Recerca i Formació*. Hospital Universitari Fundació Parc Taulí. OSAMCAT. Barcelona, 2014.

ROSA DÍAZ, M. Servei de Rehabilitació Psicosocial de Joves Fundació Els Tres Turons. En: *Plenària Programa Interxarxes. Com afavorir les relacions entre la família i l'escola quan comptem amb la presència de trastorn mental?*. Interxarxes Horta Guinardó. Barcelona, 2015.

ROSA DÍAZ, M. Servei de Joves Fundació Els Tres Turons. En: *II Jornada Servei de Club Social a la demarcació de Lleida Una mirada a l'atenció integral dels joves amb malaltia mental greu*. Serveis Territorials a Lleida dels Departaments de Benestar Social i de Salut. Lleida, 2015.

Dibuix d'un dels alumnes de l'Escola Font d'en Fargas realitzat en senyal d'agraïment pel treball realitzat pels usuaris del Servei de Joves